

Förbandsbesöksrapport

Dalregementet (I 13)

8 November 2022

Pliktrådet

Enligt förordning 2017:1249 utgör Pliktrådet det centrala medinflytandeorganet för totalförsvarspliktiga under grundutbildning. Pliktrådet, som består av fem före detta värnpliktiga väljs på den årliga Värnpliktskongressen, företräder samtliga värnpliktiga och bedriver intresse- och rättighetsbevakning för deras räkning. Förbandsbesök är en viktig del i Pliktrådets löpande verksamhet.

Rapporten

I rapporten redovisas de intryck som gavs vid besöket. Den belyser såväl brister och utmaningar som det som fungerar väl och annat som bidrar till positiv utveckling på förbandet. Genom detta uppmuntrar vi även andra förband att ta efter goda exempel och gemensamt arbeta för att utveckla verksamheten i enlighet med utbildningens mål och främja goda utbildningsförhållanden. Pliktrådet strävar efter att bidra till att förbanden kan utbilda starka krigsförband.

Rapporten utgör också en dialog med besökt förband, som får möjlighet att åtgärda fel och brister som följs upp under ett andra besök. Innehållet i rapporten har kommunicerats med berört förband, som har lämnat synpunkter på dess innehåll. Rapporten ligger till grund för den slutrapport som Pliktrådet författar under kvartal två.

Denna rapport delges berörd LMA via Pliktrådet, samt relevanta funktion inom Försvarmakten genom VIDAR. Rapporten publiceras även på www.pliktradet.se samt delges media, riksdagen och Regeringskansliet.

Pliktrådets besökare:

Kristoffer Loiborg Sjölund

Andreas Ottoson

Innehållsförteckning

Information om förbundet.....	3
Spontana intryck.....	3
Organisation.....	3
Arbetsmiljö och säkerhet.....	3
Fysisk belastning	3
Psyisk hälsa	4
Försvarshälsan	4
Attityder och jargong.....	4
Utrustning.....	4
Avbruten utbildning.....	4
Resor	4
Boendemiljö och vistelseutrymmen.....	4
Hållbarhet	4
Medinflytande	5
Information och mönstring.....	5
Meningsfull fritid	5
Soldathem	5
Avslutning	5

Information om förbandet

I 13 är ett väldigt nyligen återetablerat regemente, och årets värnpliktskull är den första som förbandet utbildar. Värnplikt i Falun har under den senaste åren tidigare skötts av den mellersta militärregionen, men är alltså nu överlagt på Dalregementet I 13.

Förbandet är beläget på Högbo, Ca 50 minuter gång från Falun Centrum.

Flertalet av officerare och befäl på I 13 är erfarna vilket medför goda förutsättningar för förbandet att utbilda och på lång sikt upprätthålla kvalitén.

Spontana intryck

I 13 är ett förband som präglas av nybyggaranda. En väldigt positiv inställning till utbildningen från såväl befäl som de värnpliktiga är något som speglar sig i jargongen och förhållningssätt på förbandet. Utbildningsklimatet är väldigt gott vilket är något som märks tydligt i de värnpliktigas initiativtagande och framåtanda.

Tyvärr är det även nystarten som medför huvuddelen av förbandets brister. En brist på infrastruktur i form av lokaler och förråd för materiel skapar problem för de utbildande. Kravprofilerna från mönstringen, är baserade på en lokalskyttesoldat vilket även det medför stora problem då de fysiska kraven på utbildningen långt överstiger de kraven som ställs på de värnpliktiga vid mönstringen.

Bristen på både soldathem och tillfredställande dagrum medför stora brister för de värnpliktigas fritid, något som förbandet ser mycket allvarligt på. Brister i just en meningsfull fritid tror vi kan bidra till den relativt höga problematiken med psykisk ohälsa. Psykologen, som är placerad i Stockholm skapar också logistiska problem för de värnpliktiga som söker stöd.

Organisation

Förbandet utbildar fyra identiska skytteplutoner, och var vid Pliktrådets besök totalt 132 stycken värnpliktiga, varav 16 kvinnor. De utbildas främst mot 3 kategorier. PB(Plutonsbefäl), som genomför 15-månaders utbildning och rycker in på I 19 i Boden. GB (Gruppbefäl), som genomför 12-månaders utbildning och rycker in på I 21 Östersund. Soldater som genomför 10-månaders utbildning som påbörjar sin utbildning vid dalregementet.

Arbetsmiljö och säkerhet

Under besöket uppmärksammades inte många problem relaterande till just arbetsmiljön eller säkerheten. Det som framkom var främst kopplat till materielbrister, såsom COM TAC:s (aktiva hörselkåpor) där transparensfunktionen slutat fungera, vilket leder till att det blir svårare för den enskilda att höra kamrater och kommandon.

De värnpliktiga drabbas även av stora problem med syninsatser till skyddsglasögon och skyddsmask, vilket medför att flertalet av de värnpliktiga använder sina civila glasögon under tjänst.

Fysisk belastning

Den fysiska belastningen är en utmaning som förbandet ständigt arbetar med. På grund av att förbandet ärvde tidigare militärregionens kravprofiler, vilket var anpassade för en mindre fysisk tjänst, uppfyller en del av soldaterna inte kraven för den befattningen de nu utbildas till. Detta bidrar till att förbandet tvingats anpassa sin utbildning framför allt i fråga om den fysiska belastningen. Exempelvis använder de värnpliktiga idrottsskor istället för känga 90 i början av utbildningen. Trots

problematiken uppfattas inga höga siffror av fysiska belastningsskador, vilket tyder på en bra anpassning av belastningsstegringen.

Psykisk hälsa

Förbandet har haft en stor andel avbrutna utbildningar till följd av problem med den psykiska hälsan. Problematiken kan spåras tillbaka till flera anledningar men den största är troligen bristen på tillfredställande psykolog- och samtalsstöd. Psykologen för förbandet delas med Livgardet i Stockholm vilket medför stora logistiska problem för de värnpliktiga som uppsöker denne. Möten medför missade utbildningsdagar och sprids ut för att på så sätt minska den värnpliktigas frånvaro.

På förbandet finns även en värnpliktskonsulent, som har möjlighet att erbjuda en mycket viktig funktion för de värnpliktiga. När Pliktrådet var på besök hade denne sin arbetsplats hos Försvarshälsan, i närheten av Falun centrum, något som medförde att konsulenten enbart var i Högbo på fredagar och inte hade möjlighet att komma nära de värnpliktiga. Under besöket uppmanades förbandet att tillse att denne får arbetsplats i Högbo. Detta hade även skapat möjlighet för konsulenten att besöka de värnpliktiga under deras dagliga verksamhet och bli en mer naturlig del av de värnpliktigas stödfunktioner.

Försvarshälsan

Utöver den problematik som redan lyfts med psykolog uppfattas inga särskilda anmärkningar kopplat till försvarshälsan.

Attityder och jargong

Pliktrådet uppfattar en unik attityd på förbandet som är mycket positiv. Ett avslappnat och trevligt förhållningssätt mellan befäl och värnpliktiga är något som genomsyrar verksamheten och bidrar till en god utbildningsmiljö. Sammanhållningen uppfattas stark och bra. Det uppfattades inga vidare anmärkningar i jargongen mellan de 4 plutonerna eller mellan de olika värnpliktskategorierna.

Utrustning

Förbandet tampas med en utrustningsbrist på förrådet. Framst påverkar detta möjligheten för de värnpliktiga att få ut persedlar i rätt storlek. Bristerna märks av både på det "vanliga" förrådet och vid tvättbyte.

Redan diskuterat är bristen på fungerande hörselskydd samt syninsatser. Officerare efterfrågar att värnpliktiga ska få ut armbandsur samt tjänsteglasögon.

Avbruten utbildning

Förbandet har haft tolv avbrutna utbildningar. Andelen avbrott i sig sticker ut av Pliktrådets erfarenhet, men framförallt då en absolut majoritet, runt 10 avrustningar beror på psykiska skäl.

Resor

Förbandet beställer direktbuss från Stockholm Centralstation vilket fungerar mycket bra.

Boendemiljö och vistelseutrymmen

Logementen ser olika ut och blandas mellan 2,4 och 8 värnpliktiga per logement. Möjlighet till avskild dusch och toalett finns.

Hållbarhet

Inga anmärkningar.

Medinflytande

Medinflytandet fungerar över lag bra på förbandet, något som även underlättas tack vare det avslappnade förhållningssättet.

Förbandet har separata GB- och PB forum där värnpliktiga ur dessa kategorier kan diskutera gemensamma frågor och se över hur verksamheten kan utvecklas. Dessa forum uppskattas starkt av de värnpliktiga och andra förband uppmanas att ta efter. I nuläget har dessvärre inte dessa forum någon plats på exempelvis kompaninämnd vilket medför att exempelvis PB inte tar någon plats i den ordinarie medinflytandeorganisationen. Förbandet uppmanas att bjuda in representanter från PB-forumet på kompaninämnd och liknande för att på så sätt tillse att dessa har möjlighet att lyfta problematik och brister till ledningen.

Information och mönstring

Som tidigare påpekats, upplever förbandet en problematik kopplat till utbildningens krav jämfört med mönstringens krav. Förbandet har verkat för att höja mönstringskraven för att bättre motsvara utbildningens påfrestning, vilket de även till viss del lyckats med. Detta behöver dock ses över och revideras ytterligare.

Vidare påpekade värnpliktiga att informationen innan önskningar av specifika befattningar var otillräckligt. Förbandet uppmanas att till nästa utbildningskull se över rutiner för informationsspridning av de olika befattningarna man kan önska.

Meningsfull fritid

Tyvärr finns det i detta avseende många brister på I 13. De värnpliktiga har tillgång till ett gym ca 10 minuter bort. De har även tillgång till cyklar för att ta sig till och från regementet på ledig tid.

Däremot finns det inget Soldathem eller liknande där de värnpliktiga kan mötas eller möjlighet för samkväm för de värnpliktiga. Små dagrum finns i vissa fall men dessa har enbart plats för en mycket liten grupp värnpliktiga. På logementen finns heller inga bord och stolar där de värnpliktiga kan umgås under ledig tid. Detta får konsekvensen att många av de värnpliktiga enbart håller sig i sin säng efter tjänstetid, något som bygger på den civila omställningen och eventuella psykiska utmaningar kan förvärras.

Soldathem

Förbandet har i dagsläget inget soldathem och behovet för ett sådant är stort.

Avslutning

Pliktrådet vill tacka I 13 för ett gott bemötande under hela besöket, som präglades av konstruktiva möten och transparens. Vi vill även belysa de faktum att förbandet, under besöket tog Pliktrådets feedback på ett mycket gott sätt och vi hoppas på ett fortsatt gott samarbete med I 13.

Tack för ett givande besök,

Kristoffer Loiborg Sjölund
070 848 61 29

PLIKTRÅDET

Plikträdet 2022/2023

Andreas Ottosson
070 848 61 84

www.pliktradet.se

info@pliktradet.se